

Milovan Gavazzi

NOVI PARISKI "MUSÉE NATIONAL DES ARTS ET
TRADITIONS POPULAIRES"

Ovaj posve novi muzej, smješten u muzejskoj novogradnji u vanrednom ambijentu u Bois de Boulogne (Route de Madrid - Paris 16) nastaje od dosadašnjega "Musée des Arts et Traditions populaires", donedavna u velikoj muzejskoj zgradi Palais de Chaillot (Place du Trocadero) - u kojoj se nalazi i dobro poznati "Musée de l'Homme".

Zamišljen je i okršten kao "Muzej laboratorij" (Musée laboratoire) i kao takav povezan s ustanovom "Nacionalno središte za znanstvena istraživanja" (Centre national des recherches scientifiques). Dan mu je značaj "Nacionalne središnjice za etnologiju Francuske" s tim da mu je područje djelatnosti "predindustrijsko društvo i pojave prijelaza u industrijsko razdoblje". Svim je tim dan ovom muzeju okvir rada - a po zamislima, inicijativi i neutrudivom zalaganju i entuzijazmu njegova dosadašnjeg direktora George-Henri Rivière-a, njegova suradnika i sadašnjeg direktora Jeana Cuiseniera uz čitav broj štab stručnjaka arhitekata, tehničara, etnologa, folklorista, muzikologa itd. s pomoćnim osobljem (već blizu 100 osoba).

Golema zgrada od 10 (s prizemljem) katova nad zemljom ipak ne strši iz svoje sredine, jer je vješto smještena u Bulonjskoj šumi tako, da je velike krošnje stabala na daleko sakrivaju pogledima. Da je sve i na vanjštini inače vrlo jednostavne i moderno jednolične zgrade i u unutrašnjem rasporedu i uređenju zadnja riječ francuskih arhitekata, građevinarstva i opreme, ne bi trebalo ni govoriti. Ovdje se ne mogu ni nabrajati sve suvremene tehničke tekovine, primijenjene u zgradi, uređima, odsje-

cima, spremištima - od aklimatizacije do svih vrsta signala itd.

Dok je muzejska zgrada potpuno dovršena i gotovo sve osnovno uređenje i instalacije pred dovršetkom a i svi radni odsjeci opremljeni do potpunosti strojevima, aparaturama, registraturama, kartotekama, spremištima itd., etnografski fond muzeja dijelom posve sreden (nanovo) zajedno s već baštinjenom dokumentacijom s dobro uređenim katalogima odnosno kartotekama (na pr. građa o francuskoj seoskoj arhitekturi i dr.), drugo je u stanju sređivanja ili dopunjanja, a to vrijedi i za zbirke etnografskih predmeta samih. Onaj dio muzeja, koji je namijenjen širokom krugu posjetilaca i interesenata laika čeka još na svoje oblikovanje, jer vrlo velika dvorana namijenjena tome nije još posve dovršena odnosno opremljena ("Galerie culturelle" u prizemnom produženom krilu zgrade). Zamišljeno je da tu i ne bude, kao u mnoštvu drugih takvih muzeja, nekoliko ili mnogo dvorana s grupiranim izlošcima, nego sve sa područja Francuske smješteno određenim već planiranim rasporedom u toj samoj jednoj dvorani tako da se dobije dojam kontinuiteta, svojevrsnoga jedinstva unatoč tome, što će - prema nagoviještenom planu - tu biti i tematski zaokružene grupe izložaka. Imalo bi to biti udešeno sasvim drukčije nego u dosadašnjim muzejima ove vrste. No to može biti dovršeno tek negdje do jeseni 1973. Jer i oprema te dvorane, potrebna za sve predviđene izložke tolika je, da će tek u jesen 1972 biti montirana.

Drukčije je sa studijskom zbirkom (za stručnjake, studente etnologije i sl.). Ta je na prvom podzemnom spratu produženoga podzemnog krila zgrade također u vrlo velikoj dvorani (ispod "Galerie culturelle"). Sve je u njoj planski pravilno a i praktično raspoređeno: kroz sredinu redaju se ormari (vitrine), smješteni licem po širini dvorane, sva-

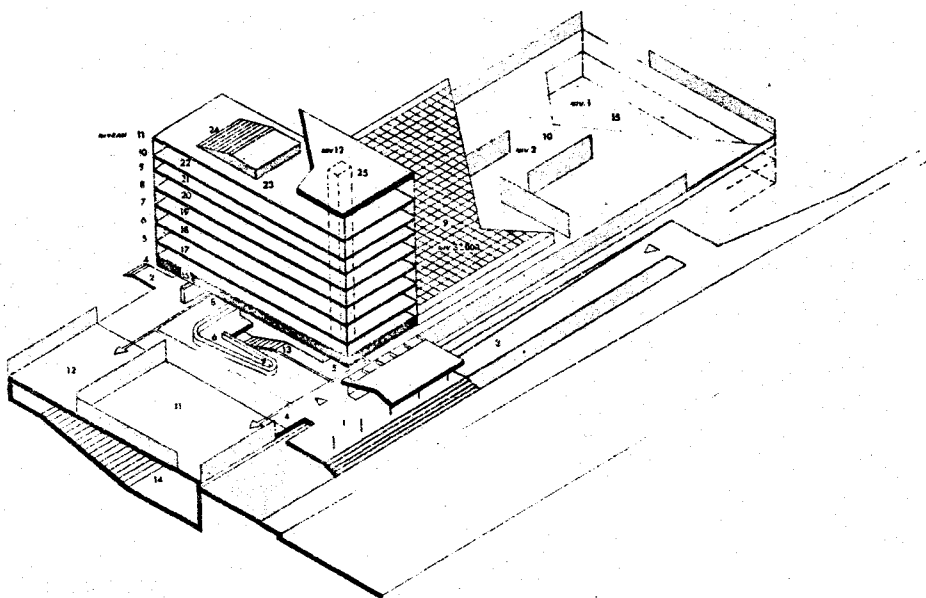
ki zapravo dvostruk, sa 2 lica na obje strane i sa dovoljno širokim "hodnikom" među njima; taj hodnik služi za rukovanje predmetima u jednoj i drugoj vitrini s obje strane, hermetiski se zatvara, pače obložen je ozgo slojem staniola kao svodom; u samim vitrinskim prostorima za izložke izbjegnut je svaki strani utjecaj pa ni rasvjetna tijela ozgo nisu u samim vitrinama nego izvan njih neposredno uz gornji rub vitrina, s usmjerenim jakim svjetlom u vitrinu. Da se prostori u vitrinama (u cjelini inače svi jednako veliki) mogu koristiti na stotinu načina različnim pregradama, dodacima a napose vješanjem predmeta o jedva vidljive niti od plastične materije, ne treba ni spominjati. Tu je u 26 vitrina, među kojima su široki prolazi, raspoređena sva naročito za studijsku orijentaciju odabrana građa predmeta, grupirana u 20 grupa, tematski zaokruženih (na r. poljodjelstvo, nošnje, muzika i t.d.); uz to je postavljen i jedan tableau (za izložke narodne plastične umjetnosti - do vitrine, njoj namijenjene). Napisa ili oznaka o kakvim se predmetima radi, ima samo u najnužnijem broju, a svaki izložak ima broj po kome može interesent naći sve dalje što želi. Tome služi na sredini među dva dijela svake vitrine smještena kao kabina (logette), u kojoj se nalazi folijant sa svim važnijim podacima za svaki od izložaka dotične vitrine, normalno i s podacima o njegovoj rasprostranjenosti u Francuskoj - a po broju i drugim oznakama može interesent doći i do svega ostaloga o tome (i o svemu sličnom ili s tim u vezi) u inventarima, kartotekama, fototeci itd. Ali, povezano s građom pojedinih grupa, nalazi se u dva postrana prolaza pored vitrina, duž cijele dvorane, dug niz kabina (nasuprot vitrinama). U svakoj od njih se nalazi (ili je predviđeno) nešto čim se može viđeno u vitrini dopuniti odnosno oživjeti (tako da za interesenta ne mora ostati

mrtvo). Ta dopuna ili oživljenje može biti historijsko - u kabini, gdje se nakon ubačenoga žetona a na pritisak puceta čita najprije kratak uvod o onome što će slijediti (projiciran tekst na osrednjem ekranu) a onda se automatski, u povoljnim vremenskim razmacima (oko 10 sekunda) na ekranu pojavljuju ilustracije uz dotični kulturni element ili pojav - dijapozitivi (i u bojama) iz historijskih izvora ili fotografija (na pr. mlaćenja mlatovima); u daljoj takvoj kabini može posjetnik opet pritiskom puceta (nakon što ubaci nabavljeni žeton) nakon potrebnoga slušanoga uvoda mo- triti na ekranu projekciju magnetoskopske snimke na pr. u- potrebe, rukovanja predmetom iz vitrine, toka nekoga plesa ili običaja - odmjereno na oko 6 minuta (na pr. mlaćenje raži mlatovima para mlataca - i sa zvučnim efektima; neke značajke pripovjedača francuske pripovijetke; tehnika svirke navrstu mješnica); u daljoj jednoj kabini s magnetofonom (nevidljivim iza stijenke) na isti se način interesent može upoznati sa zvučnim folklorom, prema svojoj potrebi i izboru (u trajanju također oko 6 minuta, s uvodnim izlaganjem); napokon su tu i kabine s albumima, u kojima se nalazi odabrana slikovna građa povezana s izlošcima odnosno grupama izložaka u vitrinama. Tako se interesent u istoj prostoriji može orijentirati odnosno upoznati sa svim, što je za neki kulturni element, predmet, pojav francuske tradicijske kulture bitno. Na osnovi toga i zabilježenih data može onda provoditi dalji studij u pojedinim odjelima muzeja (vidljivi ovdje iz navoda uz plan muzeja) sve do posljednjih pojedinosti, koje sve dakako nisu i ne mogu biti dane u dvorani studijske zbirke. Kad tok i organizacija svega toga pravilno i bez zastoja funkcionira, osiguran mu je tim maksimum, koji mu sam ovaj muzej može pružiti za studij. Ako se radi o predmetima muzejskoga etnografskog fonda, ima još dalje mogućnost da uz pomoć muzejskoga struč-

njaka u samim skladištima ogleda i prostudira predmete svoga interesa a u drugu ruku ima i mogućnost da mu se u posebnu dvoranu za studij predmeta donese iz skladišta ono, što će se (dulje vremena) podvrći proučavanju. Bogata knjižnica i arhivska građa muzeja (terenska građa zapisa, izvještaja o istraživanjima itd.) stoji na raspolaganje (svagdje uz eventualno potrebnu pomoć stručnog osoblja muzeja).

Djelatnost ovoga muzeja ne će se iscrpljivati samo u gore izloženim smjerovima - dodavši dakako vrlo intenzivna i ponajviše sistematska istraživanja i skupljanja građe po cijeloj Francuskoj, nego i njegovom daljom djelatnošću za javnost : popularno-naučnom i stručno-naučnom. Tome su namijenjena brojna i različna predavanja, diskusije, projekcije filmova i reprodukcije tonskih snimaka, a služi tome čitav niz manjih i većih predavaonica, odlično opremljenih svim tehničkim sredstvima. Najveća od njih, u prvom podzemlju, golema, može služiti i velikim kongresima (i međunarodnima, s uzornom opremom za prevođenje na 4 jezika) i svim najmodernijim uređajima. Djelatnosti ovoga muzeja izvan zidova zgrade služe napokon i brojna muzejska izdanja, u posljednje vrijeme značajno množena odnosno proširena a i sadržajem i ciljevima novo oblikovana : tu je novi časopis "Ethnologie française" (kao nastavak dosadašnjega "Arts et traditions populaires") pa "Archive d'ethnologie française", dalje niz vodiča - uvoda u pojedine grane francuske doindustrijske kulture, prikazane u muzejskim zbirkama (" Guides ethnologiques" - tako br. 4/5 namijenjen "Tehnici proizvodnje : agrikulturi"). Osim toga ima i niz prigodnih informativnih izdanja ("Guide d'orientation documentaire"), posebno jedno takvo namijenjeno studijskoj zbirci za stručnjake ("Informations muséologiques pour la visite de la Galerie d'étude") pa manji ilustrirani prospekt.

Ako još i nije sve u ovom jedinstvenom etnografskom muzeju dovršeno i nije još sve na svome predviđenom mjestu odnosno u funkciji, pa se ne može još stvoriti neki opći završni sud (pogotovu jer još nije postavljena zbirka za široku publiku), može se ipak kazati, da je to u mnogome izvanredna tekovina, pažnje vrijedna u svim pojednostima i u mnogočemu primjerna za doglednu budućnost.

- 1 Perron du Bois.
- 2 Perron du Jardin.
- 3 Rampe d'accès.
- 4 Hall I.
- 5 Entrée des services.
- 6 Hall II.
- 7 Banque d'accueil, de vente et de distribution des tickets.
- 8 Entrée des galeries.
- 9 Galerie culturelle.
- 10 Galerie scientifique.
- 11 Expositions temporaires.
- 12 Centre culturel.
- 13 Escalier d'accès au Hall III et à l'auditorium 1.

- 14 Auditorium 1.
- 15 Réserves du Service des objets et de la Bibliothèque, magasins de matériel, centrale climatique.
- 16 Niveau 4 : Ateliers techniques, Laboratoire technique de conservation et de restauration des biens culturels.
- 17 Niveau 5 : Iconothèque, salles de consultation et de travail du Service des objets.
- 18 Niveau 6 : Service des Archives : magasin, salles de consultation et de travail.
- 19 Niveau 7 : Bibliothèque : magasin, salles de travail.
- 20 Niveau 8 : Bibliothèque : salle de lecture; Conservation; Service d'action culturelle.

- 21 Niveau 9 : Phonothèque : salle de consultation et d'audition, régie-travail et magasins; Service photo-film-dessin; studio et partie des ateliers; Départements scientifiques.
- 22 Niveau 10 : Phonothèque : studio et régieson; Service photo-film-dessin; fin des ateliers; Locaux polyvalents; Logement du Surveillant.
- 23 Niveau 11 : Réfectoire, réceptions.
- 24 Niveau 11 : Auditorium.
- 25 Niveau 12 : Machinerie.

Objašnjenje crteža

1. Prilaz sa strane Bois de Boulogne
2. Prilaz sa strane Jardin d'Aulimatisation
3. Prilaz k ulazu u muzej
4. Dvorana I
5. Ulaz za servise
6. Dvorana II
7. Tezga za primanje, za prodaju i raspodjelu ulaznica
8. Ulaz u galerije (izložene zbirke)
9. Kulturna galerija (izložene zbirke za obične posjetnike/
10. Znanstvena galerija (izložene sistematske zbirke za stručni studij)
11. Povremene izložene zbirke
12. Kulturni centar (nabava izdanja i sl.)
13. Stubište prilaza dvorani III i predavaonici 1.
14. Predavaonica 1 (najveća)
15. Rezerve Službe predmeta i Knjižnice, spremišta materijala, centrala za klimatizaciju.
16. Razina 4 : Tehnički atelijeji, Tehnički laboratorij za konzervaciju i restauraciju kulturnih dobara
17. Razina 5 : Ikonoteka (slikovni arhiv), dvorane za savjetovanja i rad Službe predmeta.
18. Razina 6 : Služba arhiva : spremišta, dvorane za savjetovanje i rad.

19. Razina 7 : Knjižnica : spremišta, radne dvorane.
20. Razina 8 : Knjižnica : čitaonica; Konservacija; Služba kulturne djelatnosti
21. Razina 9 : Fonoteka : dvorana za savjetovanja i slušanje, režijski rad i spremišta; Služba fotofilm - crtež; studio i dio atelijeâ; Znanstveni odsjeci.
22. Razina 10 : Fonoteka : studio i tonska režija ; Služba foto - film - crtež : kraj atelijeâ; polivalentne prostorije; stan nadzornika.
23. Razina 11 : Blagovaonica, recepcije
24. Razina 12 : Predavaonica
25. Razina 13 : Strojevi